

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง อิทธิพลศิลปกรรมจีนแบบพระราชนิยมในวัดไทย ผังธนบุรี สู่อการสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ศึกษาวัดที่ก่อสร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยแบ่งเป็นวัดที่รัชกาลที่ 3 ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์ และวัดที่พระบรมวงศ์ ชุนนาง สามัญชนสร้างและปฏิสังขรณ์ได้แก่ 1.วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 2.วัดนางนองวรวิหาร 3.วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 4.วัดเศวตฉัตรวรวิหาร 5.วัดประเสริฐสุทธาวาส โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาศิลปะแบบพระราชนิยมเพื่อสรุปข้อค้นพบของรูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะแบบพระราชนิยม, ศึกษาศิลปะร่วมสมัยเพื่อสรุปข้อค้นพบของรูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะร่วมสมัย และสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยโดยมีแรงบันดาลใจจากการศึกษาอิทธิพลศิลปกรรมจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยเฉพาะแบบพระราชนิยม

สรุปผลการวิจัย

1. ศิลปะแบบพระราชนิยมในวัดไทยผังธนบุรี

จากการศึกษาศิลปะแบบพระราชนิยม ผู้วิจัยได้ศึกษาวัดที่ก่อสร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 ในผังธนบุรี ที่เข้าเกณฑ์การก่อสร้างตามแบบพระราชนิยม และมีเนื้อหาที่สามารถให้ข้อมูลได้มาก (information-rich cases) ได้แก่ 1.วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 2.วัดนางนองวรวิหาร 3.วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 4.วัดเศวตฉัตรวรวิหาร 5.วัดประเสริฐสุทธาวาส โดยเนื้อหาการศึกษาประกอบไปด้วยงานสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรม

หน้าบันจากเดิมที่เป็นเครื่องไม้ มีลายจำหลักที่หน้าบัน รวมทั้งช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ปิดทองประดับกระจก ได้ปรับเปลี่ยนเป็น การก่ออิฐถือปูนแทนซึ่งมีความคงทนถาวรกว่า และประดับด้วยเครื่องกระเบื้องถ้วยหรือเครื่องกระเบื้องเคลือบลายสิริมงคลอันได้แก่เป็นรูปสัตว์ รวมถึงรูปพรรณพฤกษา

เสาพาไล ที่ทำหน้าที่รองรับน้ำหนักของชายคาปีกนกรอบอาคาร เปลี่ยนรูปจากเสากลมเรียวยาวแบบอยุธยา เป็นแท่งสี่เหลี่ยมทึบตัน หนา ไม่มีบัวหัวเสา เพื่อให้เหมาะกับการรับน้ำหนักเครื่องหลังคาที่เปลี่ยนเป็นปูน

ซุ้มประตูหน้าต่าง เป็นปูนปั้นติดกับผนังโดยตรง ผูกลายขึ้นใหม่และประดับด้วยเครื่องถ้วยชิ้นเล็กชิ้นใหญ่ตามรูปแบบของลาย ขณะที่รูปแบบเดิมเป็นซุ้มทรงมณฑปหรือทรงบันแถลง หรือทรงอื่นๆ ที่

ระดับการการปิดทองประดับกระจก ส่วนตัวบาน จะใช้ลวดลายเงินประดับหรือ ทวารบาลแบบเงินที่บานประตู

ภาพจิตรกรรม ภายในพบสัญลักษณ์ ลวดลายสิริมงคลของจีน มีเนื้อหาแบบจีน อันได้แก่ ภาพเครื่องตั้งเครื่องบูชา, ภาพวรรณกรรมสามก๊ก, ภาพสก ลก ชิว, พรรณพฤกษาและดอกพุดตาน เป็นต้น ตึกตาศิลานีรูปแบบต่างๆ จะตั้งอยู่รายรอบบริเวณวัด มากน้อยตามความสำคัญของวัดแห่งนั้น ชุ่มเสมา ชุ่มประตูเข้าวัด จะมีลักษณะแบบจีน หรือทรงเกี้ยว

2. ศิลปะร่วมสมัย

ศึกษาความหมายและที่มาของศิลปะร่วมสมัย การแบ่งกลุ่มของศิลปะร่วมสมัย ประเภทของศิลปะร่วมสมัย และทฤษฎีทัศนศิลป์ เกณฑ์การประเมินคุณภาพและคุณค่าของจิตรกรรม(กวีจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 211-294) และสรุปการศึกษาทั้ง 2 ส่วน เพื่อนำมาจัดทำแบบสัมภาษณ์พร้อมแบบร่างงานจิตรกรรมและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่แสดงอิทธิพลศิลปกรรมจีนแบบพระราชนิยม

ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ศิลปะที่อยู่ร่วมสมัยปัจจุบัน ซึ่งเป็นงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยศิลปินปัจจุบันไม่ใช่ศิลปินในอดีต นอกจากนี้แล้ว ยังต้องพิจารณาถึงแนวทางการสร้างงาน ไม่ว่าจะเป็นและเทคนิควิธีการการสร้างสรรค์ของศิลปินว่า เป็นแบบปัจจุบันหรือไม่ ถ้าเป็นแบบปัจจุบัน ก็นับว่าเป็นศิลปะร่วมสมัยอย่างแท้จริงศิลปะร่วมสมัยมีที่มาจากทางสังคมตะวันตก ส่วนเมืองไทยได้นำเอารูปแบบมาประยุกต์ ผสมผสานกับรูปแบบศิลปะของไทย งานศิลปะร่วมสมัยจึงสะท้อนความเป็นตัวตนของศิลปิน ศิลปินมีสิทธิ์ที่จะเลือกรูปแบบ เทคนิควิธีการทำงานได้หลากหลาย

ศิลปะร่วมสมัยสามารถแบ่งกลุ่มตามจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ของศิลปิน เป็น 3 กลุ่ม (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550 : 77-111)

1. ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม
2. ศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ ความรู้สึก
3. ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือ ศิลปะเป็นภาษาแห่งความหมาย

ประเภทของศิลปะร่วมสมัย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดขอบข่ายงานศิลปะร่วมสมัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. วิจิตรศิลป์ (Fine Art) คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางใจที่มุ่งเน้นความงาม และความพึงพอใจ มากกว่าประโยชน์ใช้สอย หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์เป็นสำคัญ ในที่นี้หมายรวมถึง ทัศนศิลป์ ศิลปวัฒนธรรมการแสดง ดนตรี วรรณศิลป์ และอื่น ๆ (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2560 : น. ข)

2. ประยุกต์ศิลป์ (Applied Art) คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางกายมุ่งเน้นประโยชน์ทางการใช้สอยมากกว่าความงาม หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่น สถาปัตยกรรม มัณฑนศิลป์ เรขศิลป์ ภาพยนตร์ การออกแบบเครื่องแต่งกาย และอื่นๆ (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2560 : น. ข)

งานศิลปะร่วมสมัยในแต่ละประเภทยุคนี้ล้วนเกิดจากจินตนาการ ต่อยอดภูมิปัญญาผนวกด้วยความคิดสร้างสรรค์ หลอมรวมเป็นผลงานศิลปะร่วมสมัยอันทรงคุณค่า เป็นประโยชน์ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางจิตใจและประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิต ตามประเภทหรือคุณลักษณะของผลงานศิลปวัฒนธรรมนั้น ๆ

ทฤษฎีทัศนศิลป์ เกณฑ์การประเมินคุณภาพและคุณค่าของจิตรกรรม เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณภาพและคุณค่าในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ซึ่งแยกแยะรายละเอียดมากขึ้น ประกอบด้วย 1. มโนภาพ (conception) สูงทัดเทียมกับมาตรฐานทั่วไปมาน้อยเพียงไร 2. อารมณ์ความรู้สึกสะท้อนใจมีการประจักษ์แห่งศิลปะหรือไม่ 3. การแสดงออก (expression) ได้ชัดเจนแจ่มชัดตามจุดมุ่งหมาย 4. การจัดองค์ประกอบ ผู้สร้างได้กระทำอย่างบรรลุถึงทั้งด้านมโนภาพ อารมณ์ ความรู้สึกสะท้อนใจ และการแสดงออกอย่างสมบูรณ์เป็นเอกภาพ 5. อัตลักษณ์ของกระบวนแบบ มีความเป็นตัวเอวมาน้อยเพียงไร และเทคนิคกลวิธีและทักษะ(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 211-294) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ และใช้เป็นเกณฑ์ประเมินคุณภาพและคุณค่าในการคัดเลือกแบบร่างงานจิตรกรรม

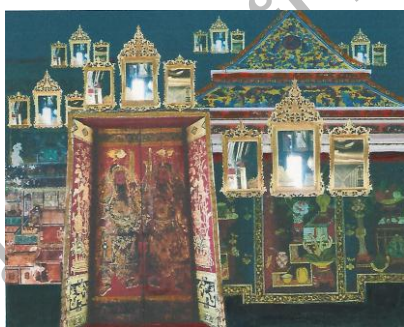
จากข้อมูลศิลปะร่วมสมัยนั้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นการสร้างสรรคศิลปะร่วมสมัยในประเภทงานจิตรศิลป์ ซึ่งเป็นศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางใจที่มุ่งเน้นความงาม และความพึงพอใจ ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ อารมณ์เป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยเลือกสาขาทัศนศิลป์ สร้างสรรคด้วยเทคนิคจิตรกรรมซึ่งสามารถแสดงออกถึงคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมาย จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการศึกษาศิลปกรรมจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยเฉพาะแบบพระราชนิยม โดยใช้ทฤษฎีทัศนศิลป์ เกณฑ์การประเมินคุณภาพและคุณค่าของจิตรกรรม เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณภาพและคุณค่าในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ซึ่งแยกแยะรายละเอียดมากขึ้น ประกอบด้วย มโนภาพ (conception), อารมณ์ความรู้สึกสะท้อนใจมีการประจักษ์แห่งศิลปะ, การแสดงออก (expression), การจัดองค์ประกอบ, อัตลักษณ์ของกระบวนแบบมี และเทคนิคกลวิธีและทักษะ(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 292-294) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ และใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกแบบร่างงานจิตรกรรม

3. สร้างสรรค์ศิลปกรรมจิตรกรรมร่วมสมัยโดยมีแรงบันดาลใจจากการศึกษาอิทธิพลศิลปกรรมจีนในสมัยรัชกาลที่ 3

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในส่วนของศิลปะแบบพระราชนิยม ผู้วิจัยได้นำรูปทรงทางสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรมมาใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมร่วมสมัย เช่น รูปทรงหน้าบันพระอุโบสถ ชุ่มประตู่หน้าต่าง ภาพจิตรกรรมลวดลายสิริมงคลของจีน ชุ่มเสมาทรงเกี่ยว ตึกตาศิลาจีน โขลนทวาร เป็นต้น และสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิกซึ่งอยู่ในกลุ่มของวิจิตรศิลป์ (Fine Art) คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางใจมุ่งเน้นความงดงาม และความพึงพอใจมากกว่าประโยชน์ใช้สอย หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ และอารมณ์เป็นสำคัญ (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2560 : น. ข) ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะประเภทหนึ่งของงานศิลปะร่วมสมัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยโดยมีแนวคิดเกี่ยวกับ ปรัชญาการณความงามในศิลปะแบบพระราชนิยมที่มีความงามแบบพิเศษคือเป็นการผสมผสานศิลปกรรมแบบไทยและจีนเข้ากันอย่างลงตัว และงดงามข้ามกาลเวลา ซึ่งสะท้อนความเจริญรุ่งเรืองทางศาสนา ทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ไทยและจีน ผู้วิจัยได้ทำแบบร่างงานจิตรกรรม ที่ได้แรงบันดาลใจจากทั้ง 5 วัด ได้แก่ 1.วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 2.วัดนางนองวรวิหาร 3.วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 4.วัดเศวตฉัตรวรวิหาร 5.วัดประเสริฐสุทธาวาส รวมจำนวน 15 ชิ้น และสร้างแบบสัมภาษณ์โดยใช้ทฤษฎีทัศนศิลป์ เกณฑ์การประเมินคุณภาพและคุณค่าของจิตรกรรม เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณภาพและคุณค่าในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ซึ่งแยกแยะรายละเอียดมากขึ้น ประกอบด้วย มโนภาพ (conception), อารมณ์ความรู้สึกสะท้อนใจมีการประจักษ์แห่งศิลปะ, การแสดงออก (expression), การจัดองค์ประกอบ, อัตลักษณ์ของกระบวนแบบมี และเทคนิคลวดวิีและทักษะ(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 292-294) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ และใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกแบบร่างงานจิตรกรรม และทำการศึกษายังกลุ่มตัวแทนแบบเจาะจง ได้แก่ ศิลปินอิสระ 5 คน อาจารย์ศิลปะ 5 คน และนักวิชาการทางศิลปะ 5 คน รวม 15 คน จากการสัมภาษณ์รอบที่ 1 กลุ่มตัวแทนแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบร่างจิตรกรรมที่ได้แรงบันดาลใจจากศิลปกรรมจีนในวัดไทยฝั่งธนบุรี จำนวน 5 วัด วัดละ 3 ชิ้นผลงาน รวม 15 ชิ้นผลงาน เพื่อให้กลุ่มตัวแทนลงความเห็นคัดเลือกให้เหลือเพียง 1 ชิ้นผลงาน ต่อ 1 วัด รวม 5 ชิ้นผลงาน และนำกลับมาปรับปรุงพัฒนาแบบร่างตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวแทนเพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต่อไป ปรากฏว่า 1.) แบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 13 คน จากจำนวน 15 คน เลือกภาพแบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 02 เป็นอันดับที่ 1 ซึ่งแบบร่างนี้สามารถสะท้อนคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถ

แสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ และ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้มากที่สุด 2.) แบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดนางนองวรวิหาร ผู้ตอบ แบบสัมภาษณ์จำนวน 11 คน จาก 15 คน เลือกแบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดนางนองวรวิหาร 03 เป็น ลำดับที่ 1 ซึ่งแบบร่างนี้สามารถสะท้อนคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถแสดงออก ถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ ระหว่างไทยและจีนได้มากที่สุด 3.) แบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์จำนวน 13 คน จาก 15 คน เลือกแบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 03 เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งแบบร่างนี้สามารถสะท้อนคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถ แสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ และ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้มากที่สุด 4.) แบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดเศวตฉัตรวรวิหาร ผู้ตอบ แบบสัมภาษณ์จำนวน 15 คน จากจำนวน 15 คน เลือกแบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดเศวตฉัตรวรวิหาร 03 ภาพนี้ เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งแบบร่างนี้สามารถสะท้อนคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรือง ทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้มากที่สุด 5.) แบบร่างงานจิตรกรรมจากวัดประเสริฐสุทธาวาส ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 14 คน จากจำนวน 15 คนเลือกแบบร่างงานจิตรกรรมวัดประเสริฐ สุทธาวาส 03 เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งแบบร่างนี้สามารถสะท้อนคุณค่าทางความงาม อารมณ์ความรู้สึก และสามารถแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้มากที่สุด

ภาพที่ 174 แบบร่างจากวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 02

ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

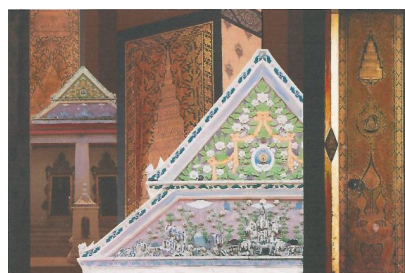
ภาพที่ 175 แบบร่างจากวัดนางนองวรวิหาร 03

ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 176 แบบร่างจากวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 03

ที่มา : พันธ์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 177 แบบร่างจากวัดเศวตฉัตรวรมหาวิหาร 03

ที่มา : พันธ์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 178 แบบร่างจากวัดประเสริฐสุทธารวาส 03

ที่มา : พันธ์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

เข้าสู่ขั้นตอนการสร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยแรงบันดาลใจจากศิลปกรรมจีนแบบพระราชนิยมในวัดไทยฝั่งธนบุรี ด้วยเทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ จำนวน 5 วัด วัดละ 1 ชั้นผลงาน รวมจำนวน 5 ชั้นผลงาน ที่ได้สร้างสรรค์ตามแบบร่างที่ทำการปรับปรุงจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวแทนแบบเจาะจงในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์รอบที่ 1 และนำผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยทั้ง 5 ชั้นผลงาน พร้อมแบบสัมภาษณ์ชุดเดิม เข้าทำการสัมภาษณ์รอบที่ 2 กลุ่มตัวแทนแบบเจาะจง กลุ่มเดิม อันได้แก่ ศิลปินอิสระ 5 คน อาจารย์ศิลปะ 5 คน และนักวิชาการทางศิลปะ 5 คน รวมจำนวน 15 คน เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในงานวิจัย ได้ข้อสรุปดังนี้

คุณค่าทางความงามของงานจิตรกรรมร่วมสมัยชุดนี้ มีการจัดองค์ประกอบมีความเหมาะสม รูปทรงที่มาจากโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมรวมถึงลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยจีน ทั้งลวดลายประดับตกแต่งและลวดลายประกอบโครงสร้างสถาปัตยกรรม การใช้สีสร้างบรรยากาศในแต่ละชั้นผลงานมีลักษณะเฉพาะตามแต่ลักษณะและมูลเหตุการ์ณสร้างวัดซึ่งโดยรวมแสดงถึงพลังบารมีแฝงความอุดมสมบูรณ์มั่งคั่ง และสร้างความสมดุลในแบบสองข้างไม่เท่ากัน แสดงจุดเด่นและจุดรองได้ชัดเจน ใช้สีทองในส่วนของลายละเอียดซึ่งสีทองได้สร้างความรู้สึกละเอียดอ่อนถึงคุณค่า

ทางวัฒนธรรม ผ่านลวดลาย และทำให้ผลงานมีการประสานกลมกลืนกัน อีกทั้งยังทำให้เกิดการติดตาม นำพาผู้ดูไปสู่รายละเอียดที่ซ่อนอยู่ตามจุดต่างๆ

คุณค่าทางด้านอารมณ์ความรู้สึกของงานจิตรกรรมร่วมสมัยชุดนี้ ให้อารมณ์ความรู้สึกซาบซึ้งถึงอดีต ความเป็นมาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีน ประทับใจในความงดงามของลวดลายประดับซึ่งมีลักษณะเป็นงานศิลปะจีนที่ผสมผสานกับศิลปะไทย เช่น จิตรกรรมฝาผนังซึ่งเป็นภาพเครื่องบูชา ภาพ ฮก ลก ชิว ภาพวรรณกรรมสามก๊ก ภาพธรรมชาติ ภาพลายพรรณพฤกษา และประติมากรรมตกแต่งซึ่งเป็นภาพสัตว์มงคลต่างๆ รวมทั้ง ประติมากรรมศิลาจีนเช่น ตุ๊กตาศิลาจีน เสามังกร เป็นต้น ทำให้งานดูมีพลังอำนาจ รู้สึกถึงสิริมงคลตามวัฒนธรรมจีน

การแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายของผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยชุดนี้ สามารถสื่อความหมายได้ดีในด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนาและ ความสัมพันธ์ไทย-จีน ได้เป็นประการหลัก เพราะมีการรับอิทธิพลทางด้านความคิด ความเชื่อ และรูปแบบของศิลปกรรมจีนมาผสมผสานกับศิลปกรรมไทย ส่วนการสื่อสารในด้านเศรษฐกิจ ยังสื่อความหมายไม่ชัดเจน แต่จะมีลักษณะของวิถีชีวิต คติความเชื่อถูกถ่ายทอดสอดแทรกปรากฏในผลงาน

ภาพที่ 179 ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชั้นที่ 1
ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 180 ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชั้นที่ 2
ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 181 ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชั้นที่ 3

ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 182 ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชั้นที่ 4

ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ภาพที่ 183 ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชั้นที่ 5

ที่มา : พัฒน์ภัสสร ทรัพย์ประเสริฐ

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมร่วมสมัยโดยมีแรงบันดาลใจจากศิลปะแบบพระราชนิยม

ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยชุดนี้ ให้คุณค่าทางความงามและให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ความรู้สึกได้ สร้างความประทับใจ ความรู้สึกซาบซึ้ง ความเป็นมาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีน ให้ความรู้สึกถึงสิริมงคลตามวัฒนธรรมจีน ซึ่งสามารถแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมาย ทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา และ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้เป็นอย่างดี ส่วนการสื่อความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจนั้นยังไม่สามารถสื่อสารได้ชัดเจนแต่แฝงอยู่ในลักษณะของวิถีชีวิต คติความเชื่อที่สอดแทรกปรากฏ ซึ่งจากคุณค่าทางความงามความรู้สึกและการสื่อความหมายทั้งหมดของผลงานนั้นเพียงพอมากสำหรับการสร้างสรรค์จิตรกรรมชุดนี้

อภิปรายผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง อิทธิพลศิลปกรรมจีนแบบพระราชนิยมในวัดไทย ผังธนบุรี สู่การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ศึกษาวัดที่ก่อสร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยแบ่งเป็นวัดที่รัชกาลที่ 3 ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์ และวัดที่พระบรมวงศ์ ชุมนาง สามัญชนสร้างและปฏิสังขรณ์ ได้แก่ 1.วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร 2.วัดนางนองวรวิหาร 3.วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร 4.วัดเศวตฉัตรวรวิหาร 5. วัดประเสริฐสุทธารวาส โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1.ศึกษาศิลปะแบบพระราชนิยมเพื่อสรุปข้อค้นพบของรูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะแบบพระราชนิยม 2.ศึกษาศิลปะร่วมสมัยเพื่อสรุปข้อค้นพบของรูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะร่วมสมัย 3.สร้างสรรคจิตรกรรมร่วมสมัยโดยมีแรงบันดาลใจจากการศึกษาอิทธิพลศิลปกรรมจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยเฉพาะแบบพระราชนิยม

จากการศึกษาศิลปะแบบพระราชนิยม โดยเนื้อหาการศึกษาประกอบไปด้วยงานสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในส่วนของศิลปะแบบพระราชนิยมและนำรูปทรงทางสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรมมาใช้ในการสร้างสรรคงานจิตรกรรมร่วมสมัยเช่นรูปทรงหน้าบันพระอุโบสถ ชุ่มประตุน้ำต่าง ภาพจิตรกรรมลวดลายสิริมงคลของจีน ชุ่มเสมาทรงเกี่ยวตุ๊กตาศิลาจีน โขลงทวาร เป็นต้น และสร้างสรรคโดยใช้เทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิกซึ่งอยู่ในกลุ่มประเภทจิตรศิลป์ คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางใจมุ่งเน้นความงดงาม และความพึงพอใจ มากกว่าประโยชน์ใช้สอย ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ และอารมณ์เป็นสำคัญ (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2560 : น. ข) ซึ่งเป็นการสร้างสรรคงานศิลปะประเภทหนึ่งของงานศิลปะร่วม โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ความงามในศิลปะแบบพระราชนิยมที่มีความงามแบบพิเศษคือเป็นการผสมผสานศิลปกรรมแบบไทยและจีนเข้ากันอย่างลงตัว และงดงามข้ามการเวลา ซึ่งสะท้อนความเจริญรุ่งเรืองทางศาสนา ทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ไทยและจีน

จากผลการสำรวจความคิดเห็น การประเมินคุณภาพและคุณค่าของผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากการศึกษาอิทธิพลศิลปกรรมจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยเฉพาะแบบพระราชนิยม รวมจำนวน 5 ชิ้นผลงาน จากผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ศิลปินอิสระ 5 คน อาจารย์ศิลปะ 5 คน และนักวิชาการทางด้านศิลปะ 5 คน รวมจำนวน 15 คน ได้สรุปความคิดเห็นว่าผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยชุดนี้ ให้คุณค่าทางความงาม คือ องค์ประกอบมีความเหมาะสม รูปทรงที่มาจากโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมรวมถึงลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยจีน ทั้งลวดลายประดับตกแต่งและลวดลายประกอบโครงสร้างสถาปัตยกรรม การใช้สีสร้างบรรยากาศในแต่ละชิ้นผลงานมีลักษณะเฉพาะตามแต่ลักษณะและมูลเหตุการณสร้างวัดซึ่งโดยรวมแสดงถึงพลังบารมีแฝงความอุดม

สมบูรณ์มั่งคั่ง และสร้างความสมดุลในแบบสองข้างไม่เท่ากัน แสดงจุดเด่นและจุดรองได้ชัดเจน ใช้สีทองในส่วนของลายละเอียดซึ่งสีทองได้สร้างความรู้สึกสะท้อนถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ผลงานมีการประสานกลมกลืนกัน อีกทั้งยังทำให้ เกิดการติดตามนำพาผู้ดูไปสู่รายละเอียดที่ซ่อนอยู่ตามจุดต่างๆ ให้คุณค่าทางด้านอารมณ์ความรู้สึกได้ คือ สร้างความประทับใจ ความรู้สึกซาบซึ้งถึงความเป็นมาในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีน ให้ความรู้สึกถึงสิริมงคลตามวัฒนธรรมจีน และสามารถแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมายทางด้านความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา และ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องตามทฤษฎีทัศนศิลป์ เกณฑ์การประเมินคุณภาพและคุณค่าของจิตรกรรม (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 211-294) ส่วนการสื่อความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจนั้นยังไม่สามารถสื่อสารได้ชัดเจนแต่แฝงอยู่ในลักษณะของวิถีชีวิต คติความเชื่อที่สอดแทรกปรากฏ ซึ่งจากคุณค่าทางความงามทางอารมณ์ความรู้สึกและการแสดงออกถึงแนวความคิดที่สื่อความหมาย ทั้งหมดของผลงานนั้นเพียงพอมากสำหรับการสร้างสรรค์จิตรกรรมชุดนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์การวิจัยครั้งต่อไป

1. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ควรอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ชัดเจนกับผู้เชี่ยวชาญบางท่านไม่ได้อยู่ในวงการทางวิชาการ
2. ควรพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานให้มีจำนวนที่เหมาะสมเพื่อนำไปจัดแสดงนิทรรศการเดี่ยวอย่างมีคุณภาพ